

JH, MH

Kärsämäen taajaman asemakaavan muutos ja laajennus, vastine kaavaehdotuksesta saatuun palautteeseen

LAUSUNNOT

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES

Tukes on saanut lausuntopyynnön koskien Kärsämäen asemakaavan päivitystä ja laajennusta. Tukes on kaavaprosessin aiemmassa vaiheessa antanut lausunnon. Tukesilla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoon.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomaisen on tutustunut asiakirjoihin ja toteaa, ettei hankkeen luonnosvaiheen aineistosta annettuun lausuntoon ole lisättävää.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Oulun museo- ja tiedekeskus

Arkeologia

Suunnittelualueella toteutettiin arkeologinen inventointi 2024 (*Kärsämäki Asemakaavan ja yleiskaavan päivityksen arkeologinen inventointi 2024, Leinonen, Tokoi & Laakso, Maanala Oy*). Suunnittelualueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan yksi muu kulttuuriperintökohde, *Syrjälä* (muinaisjäännostunnus 1000055061), joka on torpan paikka.

Kaavaselostuksen luvussa 3.2.5 *Kulttuuriympäristö* käsitellään riittävällä tavalla arkeologista kulttuuriperintöä.

Museolla ei ole huomautettavaa Kärsämäen asemakaavan päivityksen ja laajennuksen kaavaehdotuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Kaavan rinnalla suunnitellaan valtatie 4:n uutta ohikulkutietä. Kun suunnitelma valmistuu, se tulee toimittaa Oulun museo- ja tiedekeskukselle tarkasteltavaksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole huomautettavaa Kärsämäen asemakaavan päivitys- ja laajennusehdotuksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Alueidenkäyttöryhmä

Keskustan asemakaavan muutoksen selostuksessa on esitetty yleiskaavan ohjausvaikutuksesta, että asemakaava on samaan aikaan laadittavan yleiskaavan mukainen. ELY-keskus katsoo, että laadittavana olevan yleiskaavan tavoitteita, merkintöjä ja määräyksiä ja sen kautta kyseisen yleiskaavan toteutumista asemakaavassa olisi tullut arvioida asemakaavaselostuksessa esitettyä tarkemmin. Koska yleiskaavaa ei ole vielä hyväksytty asemakaavaehdotuksen ollessa nähtävillä, asemakaavaehdotus sisältää epävarmuustekijän yleiskaavan ohjausvaikutuksen toteamisen osalta. Yleiskaavan ohjausvaikutuksen asianmukaisen toteamisen osalta olisi aikataulullisesti suositeltavaa, että asemakaavaehdotus asetettaisiin uudelleen nähtävälle yleiskaavan hyväksymiskäsittelyn jälkeen. Tällöin asemakaavaselostuksessa voidaan myös paneutua yleiskaavan ohjausvaikutukseen perusteellisemmin. Asemakaavaehdotuksen selostuksessa esitetty aikataulu, jonka mukaan asemakaava viedään hyväksymiskäsittelyyn vasta yleiskaavan saatua lainvoiman, tukisi myös edellä esitettyä menettelyä.

ELY-keskus toteaa kaavaselostuksen olevan osittain niukka suhteessa kaavan mahdollistaman maankäytön, erityisesti suuronnettomuusvaarallisen teollisuuden, merkitykseen. Niin ikään uusien liikerakennusten, huoltoaseman, ja toimitilarakennusten korttelialueiden osalta kaavaselostuksen kuvaukset ovat niukkoja. Laajempi selostuksen kuvaus tukisi paremmin kaavan tavoitteiden ja sisältöjen tulkintaa niin kaavan hyväksymisestä päätettäessä, kuin kaavan mukaisia toimenpiteitä arvioitaessakin. Kaava-aineistoa täydentävät erilliset selvitykset. ELY-keskus huomauttaa, että asemakaava perustuu pitkälti samoihin selvityksiin kuin vireillä oleva yleiskaavakin.

Kaavoituksen tueksi on valmisteluvaiheen jälkeen laadittu mm. T/kem-selvitys. Selvitystä ei ole tarkennettu yleiskaava-aineistoon nähden. Kaavan ominaispiirteisiin kuuluu mahdollistava tavoite, eivätkä kaava-alueelle mahdollisesti sijoittuvat T/kem-toiminnot ole kaavaa laadittaessa selvillä. Yksi mahdollisista toiminnoista on biokaasulaitos, joka kaavaa laadittaessa on esiselvitysvaiheessa. T/kem-selvitys käsittelee varsin yleisellä tasolla biokaasulaitoksen toimintaa, ei niinkään sen ominaisuuksiin ja prosesseihin liittyviä mahdollisia onnettomuusvaikutuksia. T/kem-selvityksessä tai kaavaselostuksessa ei ole yksilöity biokaasulaitoksen sijoittumispaikkaa tai tutkittu kyseessä olevan laitostyyppin ja laitoksen mittakaavan onnettomuuskenaarioita paikkaan sidottuna.

Muun tyyppisten laitosten osalta on tarkasteltu T/kem-korttelin sisäisiä järjestelyjä ja tonttien käyttörajoitteita niin ikään erittäin yleisellä tasolla. Kaikkiaan ELY-keskus pitää laadittua selvitystä varsin yleispiirteisenä. Selvityksen perusteella voidaan päätellä, että suunnitelman kohteena olevalle alueelle on mahdollista sijoittaa joitakin suuronnettomuusvaaraa aiheuttavia laitoksia, mutta selvityksen perusteella ole mahdollista muodostaa kovinkaan tarkkaa siitä, millaisille laitoksille alue soveltuisi, tai voidaanko aluetta kokonaisuudessaan käyttää useamman erilaisen suuronnettomuusvaarallisen laitoksen sijoittumispaikkana. Kaavassa esitetyn tonttijaon mukaisesti T/kem-toimintoja voisi jakautua kaikkiaan yhdeksälle tontille,

ja siten enimmillään yhdeksään erilliseen laitokseen. Kuten ELY-keskus on aiemmissakin lausunnoissa todennut, kaikenlaisia kemikaalilaitoksia ei välttämättä voida sijoittaa kyseessä olevalle kaava-alueelle. Alueelle sijoittuvien toimintojen toteuttaminen edellyttää tarkempia tietoja toiminnoista, niiden prosesseista ja mahdollisista vaikutuksista.

ELY-keskus korostaa, että T/kem-toimintaan liittyy merkittävä suuronnettomuuden riski. Suuronnettomuusriskit on syytä ennakkoon riittävällä tavalla arvioida ja tuoda kaavan osallisten tietoon. ELY-keskus muistuttaa myös, että alueidenkäyttölain mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle. Asemakaavatyössä tulee riittävällä tavalla selvittää kaavan mahdollistaman toiminnan vaikutukset, jotta varmistutaan edellä mainittujen tavoitteiden toteutumisesta.

Asemakaavan tasolla suunnittelussa olisi syytä selvittää nyt esitettyä tarkemmin ympäristön T/kem-toiminnalle aiheuttavia rajoituksia huomioiden nyt esitettyä tarkemmin muun muassa suunnitellun valtatie 4 uuden linjauksen, johon asemakaavan T/kem-korttelit osittain suoraan rajautuvat. On huomioitava muun muassa, että T/kem-toiminnasta ei saa aiheutua infrastruktuurille merkittäviä riskejä. Lisäksi on huomioitava tarkemmin T/kem-toimintaan liittyvään kemikaalien säilytykseen liittyvät riskit sekä mahdollisissa onnettomuustilanteissa ilmaan, maaperään ja vesistöön kohdistuvat mahdolliset päästöt. Esimerkiksi ilmaan kohdistuvien päästöjen osalta selvityksessä on tyydytty toteamaan, että ns. tuuliruusun perusteella alueen pääsääntöinen tuulensuunta on sellainen, että se kuljettaisi mahdolliset päästöt onnettomuuden tai kemikaalivuodon sattuessa selvitysalueen etelä- ja länsipuolella oleville keskusta- ja asutusalueille.

ELY-keskus katsoo, että T/kem-selvitystä on tarpeen tarkentaa siten, että se vastaisi asemakaavoituksen tarpeisiin. Vaihtoehtona ELY-keskus näkee asemakaavan laatimisen tavanomaisemmalla teollisuuden ja varastoinnin kaavamerkinnällä, jolloin suuronnettomuusriskin vaikutusten arviointi ei olisi asemakaavatyössä keskeisessä roolissa.

Luonnonsuojeluryhmä

Kärsämäen yleiskaava- ja asemakaava-alueelle tehty luontoselvitys koostuu lähtötiedon koonnista, luontodirektiivin liitteiden IV(a) ja II lajien esiintymispotentiaalin arvioinnista sekä 23.5. ja 8.6.2024 tehdystä maastonselvityksestä. Maastonselvityksen kokonaistyöaika oli 29.10.2025 annetun vastineen mukaan 20 tuntia. ELY-keskus katsoo epävarmuustekijöiksi selvittävän alueen kokoon nähden niukan maastotyömäärän, erillisen pesimäselvityksen puuttumisen sekä viitasammakon havainnoimisen kannalta myöhäisen maastotyöajankohdan. Luontoselvityksen menetelmäkuvauksessa ei ole esitetty eläinten havainnoinnin kannalta tärkeitä tietoja, kuten maastokäyntien aikaista säätilaa tai tietoja linnusto- ja viitasammakkohavainnoinnin kellonajoista. Selvityksessä on kuitenkin mainittu, että linnustohavainnointi tehtiin etenkin aamuisin ja aamupäivisin ja esitetyt valokuvat antavat vaikutelman, että maastokäynnit tehtiin poutasäällä.

Asemakaava-alueen luonne huomion ottaen ELY-keskus pitää tehtyjä selvitykset riittävinä kaavan vaikutustenarvioinnin pohjaksi.

Ympäristönsuojeluyksikkö ja vesistöyksikkö

Asemakaavan määräysten mukaisesti hulevesiä käsitellään ensisijaisesti viivyttämällä. Selostuksen mukaan tilanpuutteen vuoksi hulevesien imeytys kyseisillä kiinteistöillä ei ole mahdollista. ELY-keskus toteaa, että kaavan vesistövaikutusten lieventämisessä hulevesien viivyttäminen on olennainen asia. Lisäksi niiltä osin kuin on mahdollista, tulee pyrkiä myös hulevesien imeyttämiseen.

Kaavatyötä varten on laadittu melulaskentaan ja melumittauksiin perustuva arvio Kärsämäen teollisuusalueen meluvaikutusten arvioinnista, joka on kaavaselostuksen liitteenä (WSP 2025). Ympäristömelutasoja mitattiin 1.10.2025 kuudessa mittauspisteessä teollisuusalueen läheisyydessä. Meluselvitysraportista ei ole kuvattu melumittaushetkellä teollisuusalueella käynnissä ollut toimintaa, eikä sitä, vastasiko toiminta alueen normaalia toimintaa, erityisesti meluvaikutusten näkökulmasta. Asemakaava-alueen pohjoisosaan sijoittuvan biokaasulaitoksen meluvaikutuksia on arvioitu laskennallisesti. Melumallinnuksessa ei ole huomioitu biokaasulaitoksen lisäksi muuta kaavoittavalle teollisuusalueelle mahdollisesti sijoittuvaa uutta melua aiheuttavaa toimintaa. Teollisuusalueella mitatut melutasot vaihtelevat välillä 40–50 dB (LAeq), suurimmat melutasot kohdistuvat mittauspaikoille MP5 ja MP6, jotka sijaitsevat lähimpänä teollisuusrakennuksia sekä läpikulkevaa teollisuustietä. Mittauspisteistä piste MP6 sijoittuu lähimmäs teollisuusalueen länsipuolelle sijoittuvia asuinrakennuksia. Melumallinnuksen mukaan biokaasulaitoksen aiheuttama 55 dB keskiäänitaso leviää noin 200 metrin etäisyydelle laitoksesta. Lähimpiin asuinrakennuksiin on matkaa noin 800 metriä ja näissä melutasot jäävät suurimmillaan noin 34 dB tasolle. Biokaasulaitoksen aiheuttamien melutasojen arvioidaan alittavan selvästi asuinalueille asetetut melutasojen ohjeet.

Ympäristönsuojeluyksikkö toteaa, että kaavoituksen yhteydessä tehtyyn teollisuusalueen toiminnasta asutukseen kohdistuvien meluvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia, mutta yhtyy kaavaselostuksessa todettuun, että teollisuusalueelle sijoittuvien teollisten toimintojen aiheuttamia meluvaikutuksia voidaan tarvittaessa säädellä toimintojen ympäristöluvuissa jotta voidaan varmistaa, että asuinalueisiin ei kohdistu valtioneuvoston päätöksen (VNP 993/1992) ylittäviä melutasoja.

Liikennejärjestelmäyksikkö

Asemakaavaehdotuksessa olisi syytä tarkentaa valtatie 4 ja Kajaanintien risteyskohdan ylikäytävän merkintää siten, että merkinnän pohjalta olisi selvää, kumpi tie toteutetaan ylikäytävänä.

Valtakunnallinen vesihuoltoyksikkö, POSELY

Ei lausuttavaa.

Vastine: Koska T/kem-alueelle ei ole tiedossa olevia toimijoita mahdollisen biokaasulaitoksen lisäksi, ei onnettomuusriskiä ole mahdollista arvioida tarkasti. T/kem-selvityksen tarkentaminen asemakaavatasolla edellyttäisi tarkempia tietoja laitoksen toiminnasta. Kuten lausunnossa todetaan, alueelle sijoittuvien toimintojen toteuttaminen edellyttää tarkempia tietoja

toiminnoista, niiden prosesseista ja mahdollisista vaikutuksista. On huomioitava, että kyseessä ei ole ns. hankekaava, jossa alueelle tuleva toiminta olisi tiedossa kaavan laadinnan aikana. Lisäksi, koska asemakaavassa esitetty tonttijako on ohjeellinen, ei asemakaava ota kantaa alueelle sijoittuvien erilaisten toimintojen määrään tarkemmin, eivätkä yleiskaava ja asemakaava tämä huomioiden eroa tarkkuustasoltaan merkittävästi toisistaan.

Muutetaan uuden valtatie 4:n linjauksen viereiset T/kem-alueet T-alueiksi (korttelin 204 rakennuspaikat 15-19).

Merkitään tiedoksi luonnonsuojeluyksikön, ympäristönsuojeluyksikön ja vesistöyksikön lausunto.

Tarkennetaan valtatie 4 ja Kajaanintien risteyskohdan ylikäytävän merkintää liikennejärjestelmäyksikön lausunnon mukaisesti.

Ympäristönsuojeluviranomainen

Kärsämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on tutustunut asemakaavan päivitystä ja laajennusta koskevaan aineistoon.

Ympäristönsuojeluviranomainen näkee luontoselvityksen maastotarkasteluun käytetyn ajan vähäisenä alueen pinta-alaan nähden, mikä lisää riskiä, että merkittäviä luontokohteita jää havaitsematta.

Alueen hulevesien johtamisesta ei saa aiheutua toiselle kuuluvalla alueelle vahingollista vetymistä tai muuta vahinkoa. Hulevesien käsittely tulee toteuttaa teollisuustonteilla viivytämällä ja asuinrakennustonteilla imeyttämällä hulevesisuunnitelman mukaisesti. Teollisuus- ja huoltoasema-alueiden tonteilla tulee olla hiekan- ja öljynerotuskaivot.

Maarakennustöissä alueelle saa tuoda ainoastaan puhtaita maa-aineksia, sekä kierrätysmateriaaleja, jotka täyttävät ympäristönsuojelulain ja rakentamislainsäädännön vaatimukset.

Teollisuusalueelle sijoittuvien toimintojen aiheuttamia meluvaikutuksia tulee tarvittaessa arvioida ja huomioida toimintojen ympäristöluvissa, jotta voidaan varmistaa, että asuinalueisiin ei kohdistu valtioneuvoston päätöksen (VNP 993/1992) ylittäviä melutasoja. Uuden nelostien meluntorjuntatarve tulee huomioida riittävin meluntorjuntaratkaisuin.

Teollisuusalueelle osoitettujen vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen alueen tarkemmassa suunnittelussa ja toimintojen sijoittelussa tulee huomioida toiminnanvaatimat suojaetäisyydet, suuronnettomuusvaara ja selvittää miten haitallisia ympäristövaiikutuksia ehkäistään ja hallitaan. Toimintojen sijoittaminen alueelle edellyttää erillisiä lupamenettelyjä. On syytä muistaa, että kaavamerkintä T/kem ei automaattisesti takaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen sijoittamista kyseiselle tontille.

Suunnittelualueen toiminnot eivät saisi tarpeettomasti rajoittaa tai heikentää jo olemassa olevien mautilojen mahdollisuuksia kehittää ja laajentaa toimintaansa, esimerkiksi luomalla uusia suojaetäisyysvaatimuksia.

Teollisuusalueelta esitetään poistettavaksi lähivirkistysalueita, sekä istutettavia puurivejä, joita on nykyisen kaava-alueen reunoilla ja kortteleiden väleissä. Kaavamuutoksella laajennetaan alueen rakennuspaikkoja, sillä kapeat lähivirkistysalueet koetaan tarpeettomiksi ja teollisuusrakentamisen yhteyteen sopimattomiksi. Entiseen kaavaan nähden uudella asemakaava-alueella viheralueita on vähemmän. Kaavamuutos ei saisi heikentää alueen viherrakennetta ja sen tarjoamia ympäristöhyötyjä. Ympäristönsuojelun näkökulmasta on tärkeää, että kaavassa säilytetään riittävä määrä suojapuustoa ja viheryhteyksiä, koska ne vaimentavat melua ja pölyä teollisuusalueen ja ympäröivien toimintojen välillä, ehkäisevät haitallisten päästöjen leviämistä sekä parantavat ilmanlaatua, toimivat ekologisina yhteyksinä ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta, parantavat kaupunkikuvaa ja lieventävät teollisen ympäristön vaikutuksia, sekä toimivat hulevesien hallinnan kannalta tärkeinä imeytys- ja viivytyalueina.

Toteutuessaan kaavan mukaiset hankkeet voivat vaikuttaa merkittävästi maisemaan, erityisesti uusi tielinjaus, jonka seurauksena pääosin metsäiset luonnonympäristöt muuttuvat maantiealueeksi.

Vastine: Merkitään tiedoksi huomioitavaksi jatkosuunnittelussa.

Lisätään yleismääräyksiin puustosta ja muusta kasvillisuudesta suositus / huomioiminen.